

TELEGRAFUL ROMÂN.

Nr 34. ANUL XIII.

Telegrafulu' ese de doua ori pe sept-man: joi'a si Duminică. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura joi'a pe afara la c. r. poste, cu hani-ga'ta prin scrisori francate, adresate catra expeditura. Pretulu' prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 214 Main 1865.

tru provincie din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri strainé pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici. pentru don'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Declaratune,

prin care facu cunoscutu Preotimei intregi române de relegea greco-resaritena din Eparchiele de pâna acum: a Timisiorei si a Versietului: cum ca au gresitu toti acei Preoti, cari au inceputu a pomeni numele Meu in servituri bisericesci pe bas'a Cerculariului Meu dela Craciunu anului trecut, de ore ce veri cine au potutu intelege de acolo: ca Eu inca n'amu priimitu iurisdicțiunea mitropolitana, si ca Eu amu emisu acela Cerculariu spre orientarea tuturor, si amu disu intr'ensulu lamuritu, că pâna la alta ordinaciune imperatésca toti Preotii si lumenii sa fia ascultatori de iurisdicțiunile bisericesci, de care s'au tinutu pâ'n' acum. Asiâ dara iubitoru! sa nu Me pomeniti pre Mine in rogaciuni, că sa nu cadeti in vre-o nevoia nemeritata.

Adausulu acel'a, ce eră tiparitu in „Telegrafulu Român” nr. 102. 1864 lângă Cerculariulu Meu, s'au referatu câtra Arhidiece'sa Ardélului, câtra carea au fostu indreptatu acela Cerculariu; insa in esemplarele Cerculariului Meu, care au fostu menite pentru Diocesele din Banatu, nu se cuprinde acela adausu, pentruca nici eră scopulu Meu acel'a, că sa Ve provocu, sa Me pomeniti in rogaciuni in locul Arhieriloru Vostri Serbi.

Simtu Eu, iubitoru! necasurile Vóstre, căci acelea sunt si ale Mele, si Ve rogu sa le portiâmu inca unu tempu scurtu acelea cu resignatiune, că apoi sa Ne mangaiâmu si mai pe deplinu.

Sabiu in 1 Maiu 1865.

Andreiu Baronu de Siagun'a m. p.

Archi-Episcopu si Mitropolitu.

Dela Senatulu imperialu.

Suntemu datori cetitoriloru nostri cu referat'a, pecâtu ne fërta spatiulu, despre lucrările Senatulu imperialu dela feriele Pasciloru incóce.

In siedinti'a din 12/24 Aprile dupa cetirea mai multoru petitiuni se continua desbaterea asup'r'a bugetulu pe an. 1865 si se priimescu fâra multe modificatiuni propunerile comitetulu finantialu. Cătu pentru rubric'a dârilor directe pe an. 1865, acel'a propune: 1) acceptarea lor in summ'a totala de 108,333,341 f.; 2) continuarea dârilor directe urcate se 'ncuviintiéza numai pentru anulu 1865; 3) in urm'a acestor'a veniturile estraordinarie facu 16,278,357 f.; 4) recerinti'a in summa de 419,151 f. se 'ncuviintiéza. Trecendu-se la specificarea acoperirii: darea de consumu, tabaculu etc., cele mai multe se priimescu dupa propunerea comitetulu.

La ordine urméza acum statulu ministeriulu de comerci si de economia nationala, a cărui conducere centrala se prelimina cu totulu cu 224,802, pecandu regimulu preliminaru 226,130 fl. — Se priimesce dupa propunerea comitetulu atatu positiunea acést'a, cătu si cele urmatóre, parte in siedinti'a acést'a, parte

in cea din 14/26 Aprile. In césta din urma, terminandu-se statulu ministeriulu de comerci si economia nationala, urméza la ordine statulu ministeriulu de justitia. Mai multi ablegati din stâng'a, cu deosebire Dr. Schindler si Dr. Herbst descoperu cu multu zelu defectele legiloru penale, cu deosebire insa atingu si reprobă mesurile cele preste mesura aspre si nedrepte, ce se iau incoñtr'a pressei (tipariului). Neterminandu-se insa obiectulu acést'a in siedinti'a aceea, se continua

in siedinti'a din 15/27 Aprile. Aici dupa câte-va antecedentie, vorbesce si ministrulu de justitia Dr. Hein, care imputa oratoriloru din siedinti'a premergatóre, ca au adusu aici lucruri, ce competu Senatulu imperialu redusu, apoi cerca a desvinovati si a justifică procedurele justitiarie de asladi, in fine staruiesce a nu se scadé din statulu justitiei

mai multu, decâtu a propusu regimulu. Si fiindca ministrulu atinse person'a Dr. Schindler, acést'a se rectifica. Apoi trecendu-se la positiunile singuratice, acelea mai tóte se priimescu dupa propunerile comitetulu. — Totu in acést'a siedintia se pertractă statulu ministeriulu de politia, care asemenea se priimesce mai de totu dupa propunerile comitetulu.

Siedinti'a din 16/28 Aprile a fostu un'a din cele mai memorabile si acceptate cu mai mare curiositate; căci in ea veni la ordine statulu ministeriulu de statu. La administratiunea politica comitetulu a stersu aprópe la 1/2 millionu din summ'a propusa de regimu, si densulu propune a se preliminaru 10,172,000 f. Dupa o discussiune viua intre Dr. Herbst, Dr. Berger, Dr. Brestl de o parte si iarasi Contele Belcredi (Locotenintele din Boemi'a), Baronulu Kellersberg (Locotenintele din Triestu) si Br. de Streit (presedinte de tribunalulu supremu) de alta parte, se priimesce propunerea comitetulu. Asemenea si celelalte positiuni ale acestui ramu, mai fâra schimbări; cu cari siedinti'a se inchide.

Din Camer'a francesca.

Preéum amintiramu in numerulu trecut, in camer'a francesca este la ordine dila desbaterea asup'r'a contingentulu militariu pe an. 1866. Proiectulu regimulu cere 100,000 feciori, maioritaea camerei, încátu se póte vedé din desbaterile de pâna acum, staruiesce pelânga contingentulu de 80,000. Este de nsemnatu, ca partidele din camera, cari in alte cestiuni sunt atatu de diverginti, in punctulu acést'a se unescu, pentru de a combate proiectulu regimulu; chiaru si partid'a gubernamentală, ce face maioritaea camerei, prin mai multi reprezentanti ai sei pledéza de asta data contr'a proiectulu guvernulu. F. Brame cerca a demonstră, ca staturile cele mai insemnate ale Europei tóte se ocupa cu reductiuni in statulu militariu. Austri'a, dice elu, are de cugetu sa desarmeze in Veneti'a; in Prussi'a esista conflictu mare si cerbicosu pentru imputinarea militiei regulate; Itali'a chiaru si pentru starea cea rea a finantielor sale nu póte cugetă la resbele, Spani'a cede San Doming-ulu, si in Engliter'a se predica depre tóte casele desarmare si pace; pentruce dara, fiindu condusa politic'a esterióra a Franciei cu atát'a intelegeiune si neivindu-se pe orizonte nici unu nourelu negru, sa mai staruiesca dara guvernulu pentru unu contingentu de 100,000? Cele optu staturi de frunte ale Europei sustinu de presinte 3,500,515 soldati, pentru cari se speséza pe anu preste trei mii de milliône franci. Europ'a sémena tocmai cu unu omu sanetosu cá ferulu, care insa elu insusi ruinéza sanatatea sea prin necurmat'a frica de mórte. In fine trage oratorulu atentiunea camerei asup'r'a agriculturii, carea trebuie sprijinita cu tóte poterile, si recomanda spre scopulu acést'a unu bugetu de pace, cu banca de imprumutu pentru agricultura, imultirea linielor ferate, canaleloru si drumuriloru, ear de alta parte imputinarea tarifelor de transportu, taxelor etc. „Ceea ce Ve lipsesce, domniloru, incheiá I. Brame, aceea e gradulu de incredere, ce va sa Vi-lu insufle Imperatulu. Linisciti-ve, oferiti-i incordările si neimpartit'a Domniei Vóstre energia, ajutati-i a redá Europei pacea, reduceti poterile de lucru la plugu. Atunci apoi veti corespunde celei mai ferbinti dorintie a tierii si veti chiamá asup'r'a Imperatulu simpatii nóue si binecuventári mari si multiple.”

Totu in intielesulu acést'a vorbesce si altu membru alu maioritătii, Hantjens, contr'a contingentulu de 100,000 feciori. Franci'a, dice, n'are trebuintia pentru aperarea sea de 600,000 soldati, căci nimenu nu-i plesnesce prin capu sa o atace. Dar tocmai pentru aceea o astfelu de armata staruiesce in celelalte staturi temerea, ca va sa atace Franci'a. Déca va desarmá Franci'a, echilibriulu se va restitui in tóte finantiele Europei si prin imprumuturi de pace reciproce si prin tractate comerciale va ajunge Europ'a o solidaritate a interese-loru internationale. Chiaru si reducendu-se armat'a si inca

și rezervă cu câte 100,000 feciori, armată franceză totu nu va fi îndereptul armatelor altor staturi vecine.

Asemenea vorbescu și membrii opoziției (Garnier Pagès, Pelletan, Jules Favre s. a.), numai cătu ei aru dori, că reduciunile în armată să fie și mai mari, după regimul n'au intervenit nici în favoarea Poloniei contr'a Rusiei, nici în favoarea Daniei contr'a Austriei și Prussiei.

Sabiiu în 29 Aprilie. Înălțimea Sea imperatresă Archiducele Guilielmu, a sosită asera la Sabiiu, ear astadi la 6 ore după amedi a plecatu spre Brasiovu.

Sabiiu în 30 Aprilie. „Herm. Ztg.“ etc. de eri aduce în fruntea sea între margini negre tristă scire, că d. Ioann Carolu Schuller, renumitul nestoricul profesor și literat germanu, fostulu Consiliaru de școlele evangelico-luterane din Transsilvania, a reposatu în 10 Maiu c. n. după amedi la trei ore. Immormentarea lui urmă astadi după amedi la 6 ore cu cea mai mare simplitate, după dorința lui însuși. Corulu seminaristilor evangelici cantă unu cântu funebru, preotulu rosti o rogaciune și o binecuvântare la sicriu, cadavrulu se puse pe carulu de mortu și conductulu se puse în mișcare, în tacere, fără musica, fără cantare. La momentu apoi se cantă unu cântu bisericesc, se rosti rogaciunea Domnului, corulu intonă o poezie, și ceremoni'a fu gâtă. Conductulu funebru eră foarte numeros și documentă stim'a cea mare, de carea se bucură decessulu; dintre cei ce-i dera onorea din urma însemnămu pre Esc. Sea P. Mitropolitu Br. de Siagun'a cu 3 preoti locali, pre Il. Sea D. Vicepresedinte gubernialu și Presedinte alu dietei transsilvane Groisz, pre fostulu Comite alu națiunei sasesci Br. Salmen, o multime de înalți funcționari civili și militari, corpurile professorale dela academi'a c. r. de drepturi, dela gimnasiulu evangelico-luteranu, dela gimnasiulu c. r. de statu etc. Câte-va caractere din viața lui vomu da în nr. venitoriu.

Ferihaz'a (lângă Sighisóia), în 25 Aprilie 1865. On. Domnule Redactor! În favoarea adevărului esti rogatu, să binevoiesci a primi în coloanele stimatului nostru jurnal „Telegrafulu Român“ următoarele:

Este de comunu cunoscutu, că ver'a anului trecut a fostu ploură și foarte recoroșă, din care cauza puținile fructe au produsu, nu s'au coptu bine, mă cu deosebire pe locurile noastre, numai în casu de necesitate se potu întrebuința pentru susținerea vieții, eara pentru semenaturele de primăveră nici decatu nu.

Înalt'a stapanire, că să revină cu ajutoriu în lips'a acesi'a a poporului, de tempuriu au îngrijitu pentru unu liferantu, care să lifereze fructele necesare pentru semenaturi cu pretiu moderatu, ce numai la toamna în lun'a lui Novembre să-lu solvăsca poporul fără leacu de procente.— Fructele acestea pe multe locuri s'au și împartitu poporului la tempu cuvenitu, dar fiindcă în giurulu nostru și cu deosebire în comunitatea noastră Ferihaz'a, Conte F. H., a bucinatu iubirea sea cătra deapropoșele, că și cu alte ocațiuni liberalismulu și patriotismulu, cu aceea ca s'a declarat, că Domni'a Sea va da poporului fructele necesare cu pretiu mai moderatu decatu liferatul stapanirei, declararea aceea a și transmis'o la oficiolatul Comitatului nostru Alb'a superiōra în Elisabetopole, și-au și împartitu fructele menționate poporului, iusa cum? dorere! că și cu ocaziunea ast'a ne-amu insielatu cu iubirea Domniei sele, că și cu alte ocațiuni cu liberalismulu și patriotismulu,— nu precum s'au promis cātra Oficiolatul menționatu, ci cu condițiune, că la Sāntu-Michailu venitoriu să depunemu pretiulu fructelor, și pentru iubirea aratată să facemu în tipu de procente, pentru o galēta o di de lucru cu palmele.— Poporulu, lipsitu fiindu, s'au invoitu și la aceea; dar ce s'au intemplat? nu lucru de mirare pentru noi — aceea ce s'au intemplat mai de multe-ori:— din un'a di de lucru cu palmele, s'a facutu un'a di de lucru cu plugulu, ce pela noi în prezentu se solvesce per 1 f. 60 xr. v. a., și o parte a poporului constrinsă fiindu, a și facut'o.

Z. I.

Din Banatu, în 20 Aprilie 1865. (Confessiunale.) Pentru că să pōta onoratu publicu cetitoriu dejudecā starea noastră confesiunala, indrasnescu a aduce că esemplu urmatoriu Protocolu, acceptatu din fūnte autentică:

Protocolu

luatu în comun'a Visagu în 12 Martiu 1865 în urmarea ordinatiunei Inclitului Comitat Carasiu dto 18 Fauru Nr. 5585.

În urmarea întielesului Ordinatiunei numite subscrișulu jude cercualu, esīndu în Comun'a Visagului în fiint'a de fatia a preotilor gr. cat. și a invetiatorului, pre locutorii gr. cat. ai întregi comunității-a provocatu, că, pentru că să se pōta

întit'a creare a unei parochii independente pre sēm'a locutorilor greco-catolici infintia,— densii contestandu convicțiunea lor launtrana și zelulu religiosu, să accepteze a lucră sesiunea parochială, și afara de preliminatele venituri școlare, cu 15 f. v. a. fixate că recompensare, să solvăsca anualu de fiacare parochia casatorita 50 xr. v. a., ear veduvii și veduvele câte 25 xr. v. a.— Mai departe salariulu cantorului, care funcțiunea totu odată și că invetiatoriu, întregu să-lu solvăsca densii.

Spre acceptarea de bună voia a acestor prestațiuni, în sine luate fără mare însemnare, fiindu numerosi locutori gr.-catolici informați și stimulați, întreg'a comuna bisericăscă gr. cat. s'au rogatu, că următoarea declarațiune să se iee la protocolu, carea suna în urmatoriulu tipu:

Noi, subscriși a comunitate bisericăscă gr. cat. a Visagului declarăm, precum că noi sub nici care protestu nu priimim sarcin'a de a plăti preotilor alte dări, decatu numai pentru cununii și immormentări unu „dōuedieceriu“, precum acesi'a ni s'au și apromissu cu ocaziunea trecerei noastre la religiunea gr. catolică; asemenea nu priimim sarcin'a de a lucră sesiunea preotului, și a plăti pre invetiatorulu (Cantorulu), deorece apriatu ni s'a spusu, cumca de dările acestea prin trecerea la unire vomu fi cu totul scutiți.

(Urmēza subscrierile preotilor, invetiatorului, parochienilor și judeului cercualu, care însă Redacțiunea le lasă neamintite.)

La acestu protocolu nu afla de lipsa a face comentariu, de orece densulu de sine se comentēza.

Varietăți și noutăți de di.

Clironomulu de tronul rusescu. reposatu de curendu, să fi staruit în bōl'a sea cu totdeadinsulu, că logodirea sea cu prințesa danesă Dagmar să treacă asupr'a fratelui seu, celui mai de aproape urmatoriu. Acesi'a dorința să se fiă și priimitu din ambe părțile, încatu în urm'a ei după unu anu să urmeze și cununi'a.

(Donatiune.) Că noutate ni se scrie din Lugosi, că veduv'a a nume Ann'a Popoviciu, carea e morboșă de multu tempu, a facutu unu codicilul filantropicu, lasandu după sine o avere formoșă că fondu, pentru ajutorarea studintilor seraci, și crescerea fetelor serace de naționalitate română. Amenuntele acestui codicilul le vomu publică la tempulu seu mai prelargu.

Immormentarea lui Lincoln au urmatu în 7/19 Aprilie cu o pompa imposantă, ne mai vediută până acum în Washington. Desu de diminiția stradele erau pline îndesuite de omei, mii preste mii venisera din afara, locutorii din Washington totu erau pe picior, astfel încatu diminiția la 10 ore totu loculu și loesiorulu, de unde se potea vedē conductulu, eră ocupatu de omei. În „cas'a albă“ (palatiulu presedintiei) putura intră numai membrii familiei reposatului și cei ce-si luasera bilete spre scopulu acesi'a. În mijloculu casei eră mortulu, impregiurulu catafalculu eră trasu unu lantiu, asă încatu numai membrii familiei mai poteau avē intrare liberă până lângă mortu. La 12 ore, după ce adunasera totu demnitarii cei mari ai republicei, se începura ceremoniele funebrele, la cari luara parte preoti de mai multe confesiuni. După sevarsirea acestor ceremonii se radică sicriulu pe caru, care eră trasu de siese cai albi. Conductulu trecu prin strad'a Pennsilvaniei, carea dealungulu de două părți eră nchisă cu fire de drotu, astfel încatu drumulu de care eră de totu liberu, dar pe amândou părțile se îndesuiau masse nenumerate de omei, încatu pentru de a vedē conductulu întregu trecendu pe dinaintea sea, ti-trebuia o ora și jumetate. Tōte ferestrele, tōte ușile, tōte coperisiele erau pline de omei. Tōte clopotele giganticiului orasiu sunau, și din candu în candu se dedeau salve de tunuri. Sicriulu se duse în Capitoliu și se puse în „Rotund'a“, unde stetă o di întregă espusu. Se crede că pe tōta or'a s'aru fi îndesuitu câte patru mii de omei, pentru de a-lu vedē. Preste totu o immormentare atât'a de mare, de imposantă și de jalnică nu s'a vediutu încă în Washington.

(Necrologu.) Ladislau Fodoru, absolutu Juristu, fostu practicant de Tesaurariatu în anii 1845, 1846 și 1847—în anii 1848-1849, conducatoriu de popor în muntii abrudeni în contr'a inimicului tronului și alunațiunei, cu care ocaziune pentru bravele dovedite s'a decoratu cu crucea de aur pentru merite a Maiestatei Sale Franciscu Iosifu I. și cu ordulu Santei Ann'a,— după aceea până la anulu 1860 oficialu de tribunalu, și în urma jude de cercu în tractulu Halmagiului de susu, comitatulu Zaranului,— după suferinție cumplite în bōla uscată, în care a fostu cadiutu și care se pote ascrie numai diligenței sale ne obosite în implinirea deregatorie, lasandu după sine consoti'a sea, și doi copii încă minorenii în cea mai mare gele și spre daun'a națiunei întregi în etate de 40 ani a reposatu în 10 și s'a immormentatu în 13 l. c. st. n. Fia-i tierân'a usiōra barbatului bine-meritatu de tronul și națiune! — (Din „Conc.“)

Adunarea generală a Asociațiunei națiunale în Aradu pentru cultura și conversarea poporului român pre anulu 1865/6 se va tinē la Aradulu vechiu în 10/22 Maiu 1865 și următoarele zile la 9 ore diminiția.

Dela gimnasiulu din Brasiovu comunicăm între inserate scirea multu imbucurătoare, că n anulu școlasticu venitoriu se va deschide și class'a VIII., și astfelu va da mână cu colegele sele mai bețrâne din Blasiu și Reiusiu. (Invențiune nouă.) Unu fisicu germanu din Londr'a au în-

ventatu o metoda, prin carea spargerile casselor de bani devinu mai cu nepotintia. Preste coperisiele tuturor caselor se trage unu drotu electricu, care stă in legatura cu alte droturi mai mici deprin case si mai anumitu cu câte unu drotu, ce se lega de cass'a cu bani. Indata ce atinge cine-va cass'a, drotulu dela cassa aduce in miscare drotulu de pe coperisiu, alu cărui capu bate la oficiulu de politie, unde indata se scie si cass'a la carea se face furtulu, si trimitiendu-se indata soldati de politie, potu prinde furii pôte inca nainte de a fi spartu cass'a. —

(Fotografia.) Unu Englesu au inventatu o maiestria, prin carea fografescepe batistele de buzunariu portretele cumperatoriloru. Tipulu, se dice, ca nici in spelatu nu se sterge. Acusi se va practisă inventiunea cea noua si la manusi, pelarii, umbrele s. a. Atunci apoi vai de furii din Londr'a, cari astadi facu anu comerciu atât de infloritoriu cu articuli de acesti'a! —

(Masine de fertu.) Unu apotecariu din Vienn'a au inventatu o masina de fertu, carea sémene cu o locomotiva si e trasa de cai. Aceea e menita pentru militi'a dela câmpu! si ferbe in 3 ore prândiulu pentru 400 feciori. Ba ce e mai multu, ea ferbe bucatele si mergendu. —

Principatele române unite.

Reproducemu din „Trompet'a Carpatiloru“ urmatóarele:

Unulu din doi fabulisti ces'au insemnatu mai multu pâna acum in literatur'a româna, Alessandru Donici, a muritu, lasându in literatur'a patriei sale cap-d'opere neimitabili si necontestabili, si o veduva cu doi-spre-diece orfani seraci; pentru ca tempulu parintelui loru a fostu consacratu literaturii si poesiei române, cari producu totdeun'a cu atât mai putinu in materialu pentru averi in parte, cu câtu creéza mai mari comori neperitóre in averea morala a patriei!

Dara; literaturele natiuniloru facu titlurile loru cele mai neperitóre, si s'au vediutu natiuni perite si reinviéte numai prin literaturele loru.

Este o fatalitate, care se tine impismata si nesiovainda in gón'a omului de idea, pe câtu omulu de ide'a are unu corpu, pe care trebuie sa-lu duca cá o povéra; este o fatalitate care prigonesce pe omulu ce gonesce ide'a; căci fatalitatea absoluta sustine numai materi'a si este in lupta cu totu ceea ce nu este materia.

Marele fabulistu românú Donici, a lasatu dupa densulu comore ideali patriei sale si saraci'a reala a veduvei si a doispre-diece orfani, cari si ei, negresitu ca n'au fostu crescuti spre a alergá dupa materia. Fiii lui Donici nu potu fi facuti cá sa faca averi! Asiá dara societatea, ori câtu de materiala aru fi, trebuie sa-si faca partea sufletului, partea ideei, partea de omu, partea prin care omulu se lega cu creatorele seu. Societatea româna este datoría, pentru onórea natiunala, pentru numele acelui'a, care a datu prin anima talentulu si oslenelele sele, temeieri a se sustiné această onóre natiunala, sa dea concursulu seu pecuniaru sa cumpere cartea in care viéza anim'a, talentulu, si ostenelele lui Donici, celu putinu cá unu omagiu materiale adusu idealului.

Cartea lui Donici si are locul ei in celu d'antâiu rendu a ori cărei bibliotece in casa de Românú. Si negresitu ca guvernulu, Domnitoriulu si ministrulu seu de culte si instructiunea publica, celu antâiu va dá ordinu si celu d'alu doilea va starui sa se tiparésca intr'unu singuru corpu, tóte fractiunile esite din anim'a poetului fabulistu Donici, tóte operele autorelui Donici, in mai multe mii esemplare, din care sa se puna câte unu esemplariu in tóte bibliotecele Statului, si sa se cumpere de către toti Românii cari sciu tiné o carte in mâna, in beneficiulu veduvei si a doispre-diece orfani ai lui Donici. Sperâmu ca de mâne chiaru d. ministru se va grabi a-si face referatul seu in această cestiune.

O! anima a lui Donici! Ia-ti locul de stea fixa pe cerulu Romaniei, precum ti l'ai luat in literatur'a ei!

Dara sa lasâmu, in acesta materia, sa vorbésca insusi acel'a, ce ne comunica trecerea lui Donici la nemurirea pentru care a traitu; sa lasâmu sa vorbésca insusi Costache Negruzzi, contemporanulu, egalele lui Donici, ale cărui cuvinte suntu autoritate invincibila pentru toti acei'a, cari sciu sa citésca romanesc.

„Alecú Donici nu mai este! Lugete Veneres... Plângeti dobitóceloru! voi, căror'a elu scia a ve dá atâtú spiritulu! Istoriculu vostru a muritu! Fabulistulu Romaniei jace in pamentu!

„Scimu ca ni se spune, ca avemu multi poeti, infinitus est numerus, atâtú de multi, in câtu mai nu potemu alege pe cei buni din cei rei. Sciu ca suntu si destui prosatori, in sa operele loru suntu atâtú de grele la mistuitu, in câtu preferim a citi Alessandri'a de câtu multe alte scrieri pretentíose. Este acest'a unu viciu alu gustului nostru? Se pôte. Dara ne vine sa dicemu si noi cu poetulu:

Si Peau d'âne m'était conté,

J'en aurais un plaisir extrême.

Totu asiá e si cu fabulele lui Donici. Cine nu-si aduce aminte de gascele, de Pufusiorupe botisioru, de judecat'a momitiei, de Carulu cu óle, de Magarii din Parnasu, de Lupulu Naziru scl. scl. aru trebui sa le insirâmu pe tóte.

De la Esöpu, pe care lu-silabisâmu pe bancele scólei pâna la Lafontaine, Kriloff, Donici, apologulu cá si proverbulu au fostu totdeun'a intielepciunea natiuniloru. In fabula vedi pe judecatorulu prevaricatoru, pe dregatorulu nedreptu scl. Si acei pe cari nimeni n'aru cutezá a-i numi pe nume, apologulu i arata, cá intr'o oglinda, sub masc'a unui lapu, a unei momitiei, si tóta lumea i cunosce. Si sa nu créda cineva ca e lesne a face o fabula. Franci'a avu multi fabulisti; nici unulu in sa nu ajunsse pe Lafontaine, si sa ve spunu eu pentru ce? pentru ca fabul'a nu suferu secature si umpluturi; ea cere pe lângu talentu o bunomia, unu stilu simplu; ea e datoría sa spuna numai ce trebuie, nici o silaba mai multu. Si cine aveá mai multa bunomia decâtú Donici! In bordeiu cá si n' palatu, fabulele lui suntu citite si intielese.

„Ne va intrebá pôte cineva — pentrucu se gasescu ómeni curiosi — cine a fostu elu, si in ce-si petrecu viétii'a lui? De candu s'a trezitu in lume, elu a fostu totu in scrivitulu Statului, din care s'a alesu, ca morindu, a lasatu doispre-diece, nu mai putinu, copii fórte seraci.

„Candu dupa unu fatalu duelu, A. Puschin poetulu rusu a moritu, guvernulu a ordonatú sa se imprime operele lui cu chiertuél'a statului, si sa se venda in profitulu urmasiloru sei. Acést'a scuti pe famili'a ilustrului poetu de a cersitóri cá sa capete pânea de tóte dilele. Óre aceea ce se facu pentru Puschin sub Czarulu Muscaliloru, sa nu se faca, pentru Donici sub Principele Româniloru? Nu o vomu crede, in câtu tempu vomu avé in capulu invetiamentulu publicu unu omu de spiritulu si de anima.

„Déca fabulele lui Donici (nu suntu mai multe de o sutu) s'aru tipari de statu intr'unu numeru de 20 mii esemplarie si s'aru vinde in beneficiulu familiei sele, nu mai scumpu de cinci lei esemplariulu, totu s'aru aduná o sumusióra, care aru inlesni trudit'a viétii'a a unei veduve nemangaiaa si a doispre-diece copii seraci.

„Inca odata: Alecu Donici nu mai este. Vai! cu gróza gandimu ce va fi de noi, candu vomu perde si pe Gr. Alessandrescu!“ C. Negruzzi.

Lipsindu-ne foile mai prospete din Romani'a, comuni-câmu dupa un'a din sarbedele corespondintie ale „Pressei“ de Vienn'a, ca poterile vecine cu Romani'a nu suntu aplecate a incheiá conventiuni postale cu Romani'a; dar aceea si coresp. adauge apoi, dupa manierea sea cea siovaitóre si fara caracteru, ca, facendu-se zebava la fruntarie prin platirile porturiloru din Romani'a inafara si din afara in Romani'a, lumea comerciala va avé sa multiamésca principelui Cuz'a pentru această intarziere si opacire a comerului. Este destulu, a conferi aceste done diceri un'a cu alt'a, pentru de a se convinge ori cine cu logica nesiturburata, ca corespondinti'a acest'a este spalacita si sarbeda; căci de o parte dice, ca staturile vecine cu Romani'a nu voru sa incheie cu dens'a conventiuni postale, ear de alta parte, uitandu ceea ce a vorbitu cu 4—5 renduri mai nainte, afirma ironicesce, ca lumea comerciala sa multiamésca opacirea tramiteriloru sele (mârfuri si epistole) principelui Cuz'a. Consecuinti'a aru fi, sa fia disu, ca lumea comerciala are sa multiamésca opacirile amintite regimelor tieriloru invecinate, care nu voru sa incheie cu Romani'a conventiuni postale; căci Romani'a, precum seimu, a facutu incercarea de lipsa din partea sea. Eata dar aici inca unu casu, cum strainii voru sa impedece pre Românii in insasi tier'a loru, cá sa nu introduca reformele acelea, ce le reclama atâtú de imperativu binele tieri, ci sa fia si pe venitoriu totu numai asechii si portatorii de slepu ai altoru popóre!

Anunciâmu esirea unei foi nóne sub numirea: „Sentinell'a (guard'a) româna“, dar nainte de a o vedé, nu potemu dice nimicu asupr'a ei. Ceea ce in sa potemu dice cu privire la foile de dincolo preste totu, este aceea, ca esu, seu celu putinu nóne ne vinu fórte neregulatú, cu singur'a esceptiune a „Trompetei Carpatiloru“ si a „Consciintiei natiunale“, carea din urma mai deunadi diceá cu dreptu cuventu despre alta foia de acolo „... diuarius, ce ese candu si candu.“

Prospectu politicu.

Intr'unu tempu atât'a de sterpu de noutati politice, jurnalistic'a se ocupa multu cu misiunea senatorului Vegezzi la Rom'a. „Memorial diplomatique“ dá in privinti'a acest'a desluciri interesante. Dupa aceste comunicate intre guvernulu italianu si curi'a romana aru fi urmatu invoiri, de-si deocamdata numai orale, asupr'a urmatóreloru puncte:

1. Re'ntórcerea tuturor Episcopiloru prinsi si espatriati;

2. Recunoșterea din partea regimului italianu a tuturor denumirilor de Episcopi, ce le-a facutu Pap'a de patru ani încôce în tota peninsul'a;

3. Interventiunea și contielegerea prealabila a ambeloru poteri la presentatiunea și denumirea Episcopiloru italieni pentru scaunele episcopesci, ce vinu a se ocupa dupa modalități feliurite, cari se voru statori mai tardiu.

Franci'a dela plecarea Imperatului încôce are serbatore în privinti'a politice. Dupa telegrame din Algeri'a, Napoleonu se afla deplin sanetosu în Algeri'a. Unulu din actele lui principale a fostu emiterea unei proclamațiuni câtra locuitorii tiei, în carea dice: „Eu vinu în persôna, pentru de a studiâ interesele vôtres, de a sprijini silintiele vôtres și pentru de a ve incredintiâ despre cea mai înalta scutiinta. De multu ve luptati voi contr'a duoru pedece înfricosiate, contr'a stărei celei originale a naturei și contr'a unui poporu resboiosu. Dar ve ascêpta dile mai bune. Societăți anumite voru scôte avuțiile pamentului; Arabii, tînuti în frêu și informati despre intentiunile nôstre cele binevoitôrie, nu voru mai potea turbura liniscea. Aveti încredere în venitoriu, fii addicti tiei, ce o cultivati, cã patriei vôtres celei nôue, tractati cu Arabii cã cu nisce compatrioti ai vostri. Noi trebuie sa fimu stapanii, cãci noi suntemu civilisatorii; noi trebuie sa fimu generosi, cãci noi suntemu cei mai tari. Sa justificâmu fãra încetare actulu celu gloriosu alu unui'a din antecessorii Mei, care plantandu flamur'a Franciei și crucea pe pamentulu africanu, a radicatù totdeodata semnul civilisatiunei și simbolulu păcei și alu iubirei crestinesci.”

În dilele din urma a mai plecatu la Messicu unu despartimentu de câte-va sute de soldati francesi, de unde se vede, ca numerulu de 20,000 soldati francesi, acordati Imperatului Maximilianu dupa tractatulu cu Franci'a, nu numai nu se pôte mpulînă, ci inca are lipsa de a se immulti.

Jurnalului „Europ'a“ din Frankfurt, alu cãrui redactoru este cunoscutulu publicistu român, d. Ganescu, printr'unu decretu ministerialu i s'a luatù dreptulu de a mai intrâ în Franci'a. Caus'a e, ca diariulu acest'a cu coloritu republicanu aru fi adusu în foiti'a sea unu romantu, în care se glorifica uciderea din cause politice.

Imperatulu Alessandro prin decretu imperatescu suspenda pre generalulu Murawiew (de muscalésca aducere aminte pentru crudimile sele asialice din Poloni'a) de postulu de gubernatoru alu provinciiloru apusene și l'au înaltiatu la rangulu de conte imperialu, ear în postulu acel'a a denumitu pre generalulu Kaufmann. Cu schimbarea acêst'a, pelânga tôte demințirile oficiosului „Journal de St. Petersbourg“ se crede, ca va urmâ totdeodata și o schimbare de sistemu alu guvernârei, încetandu adeca guvernarea biciului și fereloru, și încependu-se guvernarea clementiei, buneivointie și a dreptății.

În caus'a ducateloru germane, caus'a cea mai încurcata și mai fãra gustu din tôte causele europene, Austri'a va sa sustina dreptulu seu de comproprietate cu Prussi'a în tôte privinti'a, și spre scopulu acest'a, dupace Prussi'a a transpusu o parte a marinei sele belice în portulu dela Kiel, acum și Austri'a a tramisu în acelasi portu corvet'a „Archiducele Fridericu“, carea a și sositu în 26 Aprile.

Lânga acêst'a se dice, ca voru mai fi dislocate în portulu dela Kiel și fregat'a Schwarzenberg și corvet'a Dandolo, cari voru avé statiuinea acolo, și alu cãroru comandante va fi cunoscutulu Tegetthoff, (care avusese lovirea cu Danesii).

Din Americ'a comunicaseramù inca în numerulu precedinte, ca Booth, ucigatorulu lui Lincoln, fiindu p'aci a se prinde, s'au impuscatu și a moritu; complicele lui, Harrold, s'a prinsu viu, și se ascêpta cu încordare marturisirile, ce va face elu în privinti'a criminalului complotu. — Armatele statului de médiadi, constrinse de impregiurâri, au încheiatu armistitiu cu generalulu Shermann; Johnston insa, noulu presiedinte, indata nimici acestu armistitiu și demandâ continuarea luptei, testimoniulu elocuinte, ca elu în privinti'a energiei nu numai ajunge, dar și întrece dór pre antecessorulu seu Lincoln, despre care a disu generalulu Lee, ca bunetiele lui Lincoln mai multu au contribuitu la devingerea staturiloru de médiadi, decâtu tunurile generalului Grant.

Mai nou.

Dupa unu telegramu de dte Newyork 17/29 Aprile generalulu Grant raportase, ca Johnstone în 13/25 Aprile s'aru fi predatu lui Shermann cu tôte armat'a sea. În urm'a acestor'a ministrulu de resbelu a dispusu o reduțiune mare în spesele armatei. Cu acêst'a resbelulu americanu s'aru poté privi de încheiatu.

Regele Belgiloru, nestorulu suveraniloru europeni, merge în bôl'a sea totu spre mai ren.

Publicarea

summelorù incurse la fondulu Asociatiunei dela siedinti'a Co-

Redactoru respundiatoriu Zacharia Boiu.

mitetului Assoc. din 4 Aprile a. c. pâna la siedinti'a Comitetului tînuta în 2 Maiu a. c.

1) Prin D. V. Capitanu și colectoru alu Assoc. tranne române Ioann Codru Dragusianu s'au tramisu la fondulu Assoc. 25 f. v. a. și anume:

a) pentru 10 esemplarie vendute din actele ad. gen. I, II și III. (a 1 f. esempl.) 10 f., b) dela d. Fiscalu Ioanne Romanu tax'a restante pre an. 186³/₄ 5 f., c) dela d. notariu distr. Georgiu Fogarasiu tax'a rest. pre an. 186³/₄ 5 f., d) dela d. Vicecapitanu și Colectoriu Ioanne Codru Dragusianu tax'a de m. ord. pre an. curente 186⁴/₅ 5 f. Summ'a 25 f. v. a.

2) Prin Revrd. D. Canonicu și Secr. metropolitani și Colectoru alu Assoc. tranne române Ioanne Fekete Negrutiu s'au tramisu la fondulu Assoc. cã taxe pre a. c. 186⁴/₅ și pentru 11 esempl. din actele ad. gen. I, II și III. summ'a de 81 f. v. a. și anume:

a) dela Rvr. D. Prepositu Vasiliu Ratiu tax'a apromisa pre an. 186⁴/₅ 10 f., b) d. Canonicu Const. Alutanu pre an. 186⁴/₅ 10 f., c) d. Can. Const. Papfalvi pre an. 186⁴/₅ 10 f., d) d. Can. și Secr. metrop. Ioanne Fekete Negrutiu pre an. 186⁴/₅ 5 f., e) d. Can. Ioanne Chirila pe an. 186⁴/₅ 5 f., f) d. Can. Elia Vlass'a pre an. 186⁴/₅ 5 f., g) d. Can. Gregoriu Mihalli pre an. 186⁴/₅ 5 f., h) d. Vice-rectoriu semin. Teodoru Deacu pre an. 186⁴/₅ 5 f., i) d. notariu Consistorialu Stefanu Manfi pre an. 186³/₄ 5 f., k) d. prof. gimn. Ioanne Popescu pre an. 186⁴/₅ 5 f., l) d. prof. Dr. Ioanne Bobu pre an. 186⁴/₅ 5 f. Summ'a 70 f. v. a.

Ear pretiulu pentru 11 esempl. din actele ad. gen. I, II și III. dela Esc. Sea D. Archiepiscopu și Mitropolitu Alessandru St. Siolutiu; dela Rvr. D. Prepositu Vas. Ratiu, Rvr. D. Vicariu gen. și Can. Const. Alutanu, Rvr. DD. Can. Const. Papfalvi, Ioanne Negrutiu, Gregoriu Mihalli și Elia Vlass'a; dela DD. prof. Ioanne Moldovanu, Dr. Ioanne Bobu, Ioanne Stoianu (+) și Dem. Farago, dela fiacare câte 1 fl. = 11 f. v. a.

Asiadara summ'a totala tramisa prin Rvr. D. Can. și Colectoriu Ioanne Fekete Negrutiu face în v. a. 81 fl.

3) Prin D. Advocatu și Colectoriu alu Assoc. Ioanne Gozmanu s'a tramisu la fondulu Assoc. 29 f. pretiulu aloru 20 esempl. din actele ad. gen. I, II, III și IV. și alte 3 esempl. numai din actele ad. gen. I, II și III.

4) D. Vicariu și Colectoriu alu Assoc. în Hatiegu Petru Popu, tramite la fondulu Assoc. pretiulu aloru 10 esempl. din actele ad. gen. I, II și III. vendute pe la m. ord. ai Asociatiunei, în summa de 10 f. v. a.

Nr. 16—1 CONCURSU.

Cu începutulu anului scolasticu 186⁵/₆ venitoriu, avendu a se adauge la cele siepte clase gimnasiali dejã înfiintiate în gimnasiulu român de religiunea ortodoxa orientala, și clas-s'a a VIII. și cea din urma spre complinirea intrêga a gimnasiului, se deschide cu acêst'a concursu inca pentru doi profesori, fia care cu salariu anualu de câte 800 f. v. a.

Dela concurentele se cere cã sa documenteze:

1) prin atestatu de botezu, ca este Român de natiune și crestinu gr. orientalu de religiune;

2) prin atestatu de maturitate, ca a finitu studiile gimnasiale dupre sistem'a preserisa de Proiectulu de organizarea gimnasiiloru Austriei din 1849;

3) prin atestatu academicu, ca a finitu facultatea filosofica în vre-o universitate ôrecare;

4) prin atestatu de conduita dela dregatori'a politica locala, ca aceea i este nereprobavera.

Se voru preferi insa cari pe lânga acestea voru documenta:

a) ca a maturisatu cu eminentia;

b) ca a facutu și colloquie din obiectele de sciintia, pentru care lu arata indicele ca s'a inscrisu.

Tôte aceste documente concurentele le va tramite celu multu pâna la 15 Augustu 1865 s. v. adresandu-le francate câtra subscris'a Eforia.

Brasiovu 24 Aprile 1865.

Efori'a scôleloru centrale române de legea greco-orientala.

Nr. 17—1 ANUNCIU.

Subscrisulu, cã nou Viceinspectore alu muntiloru Hasdate în comitatulu Turdei, face cunoscutu celoru ce pentru dobitôcele lorù dorescu a esarendâ pasiunatu, cumca pasiunatul din muntii prenumiti 2777. jugere, și adeca într'unu locu de 2200. jugere, și celelalte impartite în mai multe locuri se voru dá în arenda pe unu anu, seu si pe mai multi. — Doritorii de a esarendâ au a se îndreptâ prin epistole francate seu personaliter câtra subscrisulu în Gelou (Gyalu).

Franciscu Soos.

Burs'a din Vienn'a 1/13 Maiu 1865.

Metalicele 5%	71 60	Actiile de creditu	185 20
Imprumutulu nat. 5%	76 45	Argintulu	107 50
Actiile de banca	804	Galbinulu	5 18

Editur'a și tipariulu tipografiei archidiecesane.